

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

**Савремени изазови:
Насилни екстремизам и радикализација (Друга
лекција)**

Аутор: dr. sc. Susanna Z. Papp

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

**Co-funded by
the European Union**

Овај пројекат је суфинансиран средствима Европске комисије. Ставови и садржај наставних планова су искључива одговорност њихових аутора и не одражавају ставове Европске комисије или организација које спроводе пројекат. Европска комисија није одговорна за било какве последице које произлазе из поновне употребе ове публикације.

Савремени изазови: Насилни екстремизам и радикализација* (Друга лекција)

О пројекту

Иницијатива 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Активизам за деполаризовану и снажну (отпорну) Европу') покренута је са циљем стварања простора за критички приступ учењу и дијалог усмерен на младе и њихов активизам у подручју савремених изазова као што су поларизација, радикализација, ментално здравље и кршења људских права. Образовни материјали DARE пројекта настоје да ојачају активно грађанство и европске вредности и да промовишу и оснажују гласове младих и њихов грађански ангажман.

За више информација посетите интернет страницу пројекта: www.depolarisation.eu

Теме

- 'Савремени изазови' тема - истраживање сложених савремених проблема који се често не обрађују у школама;
- Процес радикализације (ко је рањив, како се људи врбују, зашто се радикализују);
- Заштитни чиниоци у борби против радикализације, темељи самопоуздања.

Контекст

Сложени, савремени проблеми не добијају увек потребан простор у школама широм Европе. Жеља нам је да инспиришемо наставу грађанског васпитања, социологије, етике или разредног часа смисленим садржајем који се бави релевантним проблемима у друштву и истовремено гради отпорност младих и критичко размишљање о овим темама.

Насилни екстремизам и радикализација су примери таквих проблема. Са растом популизма у Европи, ученици сведоче честим примерима нетрпељивости према одређеним друштвеним групама, као и насиљу на телевизији и каналима друштвених мрежа. Осим тога, често су изложени вестима о тероризму или чак и сами доживљавају последице такве нетрпељивости и насиља у својим заједницама.

Ово је друга лекција (од две) на тему насилног екстремизма и радикализације. Препорука је да се реализују или у два узастопна часа према распореду или за време двочаса. Током првог часа расправља се о концепту насилног екстремизма са посебним фокусом на карактеристике насилног екстремистичког начина размишљања, док се други час усредсређује на процес радикализације одговарајући на питања о томе зашто и како људи постају насилни екстремисти.

* Напомена: Ако вас занима ова тема и желите да је детаљније обрадите са ученицима, погледајте образовни материјал "Тренинг освешћивања о радикализацији", који је такође развијен у склопу пројекта DARE.

Циљеви

- подизање свести о проблему радикализације у друштву;
- боље разумевање процеса радикализације и њених обележја;
- истраживање о томе како постати отпорнији на радикализацију и изградити самопоуздање.

Исходи учења

На крају часа ученици ће моћи да:

- боље разумеју процес радикализације (фактори ризика и стратегија врбовања);
- препознају и објасне одређене заштитне елементе који појединце могу учинити отпорним на радикализацију и помоћи им да изграде самопоуздање.

Материјал и опрема

За пуштање видеа: лаптоп, пројектор, звучници, интернет/Wi-Fi

Трајање

45 минута (један школски час)

Преглед активности на часу

Увод (5 минута)

Наставник тражи од ученика да се присете претходног часа када се расправљало о насилном екстремизму. Наставник затим најављује да се данас та тема наставља расправом о томе зашто и како се људи радикализују и за почетак пита ученике за евентуално мишљење о постављеним питањима, након чега следи кратки анимирани видео.

Гледање кратког анимираног видеа **Савремени изазови: Радикализација (5 минута)**

Прикажите видео ученицима: <https://depolarisation.eu/sr/savremeni-izazovi-s/>

Расправа о видео запису (15 минута)

Корисна питања за истраживање, разматрање и даље размишљање:

- Шта је радикализација?

(Напомена: Анимирани видео запис говори о томе да, када се радикализују, појединцима постају привлачне насилне екстремистичке групе или идеје које оне промовишу. Радикализација је (сложен психолошки и друштвени) процес при којем појединац или група усваја идеје и понашања према којима је насиље (према другим људима, групама или институцијама) оправдано. То је иста дефиниција коју смо користили за насилни екстремизам - разлика је у томе што се радикализација усредсређује на процес, док је насилни екстремизам исход.)

Расправа о видео запису (наставак):

- Како се људи радикализују? Које стратегије користе насилни екстремисти за врбовање нових чланова?

(Напомена: Људи се могу радикализовати и у виртуелном и реалном свету. Могу се саморадикализовати или бити врбовани од стране насилних екстремиста. Људи такође могу да усвоје радикалне ставове из медија, својих породица, од пријатеља, а понекад и у школи.)

Екстремистичке групе користе добро осмишљене стратегије како би уочиле рањиве младе људе или одрасле и наговориле их да се придруже њиховој групи. Младу особу чије је самопоуздање ниско, која се осећа изоловано или је љута, могу да приметите чланови насилне екстремистичке групе и да јој приступе. Она може бити позвана на одређено окупљање, где јој се посвећује пуно пажње како би се осећала посебно и развила осећај припадности. Понекад особе које врбују могу пружити и друге подстицаје, попут услуга, давање новца итд. У каснијој фази идеологија групе постаје тема разговора како би нова особа могла да усвоји насилно промовисање идеја и визију једног или више непријатеља. Све то се такође на сличан начин може догодити и путем интернета позивом у посебне собе за разговор или затворене групе. Особа се цело време може осећати као да од непознатих особа добија много користи без давања ичега заузврат.

→ Питања за размишљање могу гласити: Зашто насилни екстремисти бирају тако посредан начин врбовања људи? Зашто нису одређени у својим циљевима?

→ Шта мотивише људе који се саморадикализују? (Напомена: Људи који се саморадикализују често су мотивисани незадовољством, страхом или љутњом, или осећајем неправде па траже одговоре на интернету.)

→ Пропратни коментар би могао бити: Понекад политичари покушавају да усаде страх и мржњу према одређеним групама као што су мигранти, избеглице, верске или етничке мањине и чланови ЛГБТQИА+ заједнице. Зашто то раде? Какву корист могу да извуку из тога?

- Зашто се људи радикализују? Ко је посебно осетљив на радикализацију?

Напомена: Постоји много разлога зашто се људи радикализују. Неки од њих укључују:

- ГУБИТАК САМОПОУЗДАЊА: Неки људи су доживели неуспехе или су изгубили своје циљеве или смисао живота.
- ОСЕЋАЈ НЕПРАВДЕ: Други могу да доживе неправду, да сматрају да се према њима или њиховој групи поступало неправедно. Неки су можда доживели малтретирање, дискриминацију или понижавања.
- ПОЛИТИЧКА ПРОПАГАНДА: У неким случајевима политичка пропаганда тера људе да се боје других људи или група и наводи их да развију бес према тим групама.
- Важно је напоменути да људи који се радикализују нису луди, већ се само у ретким случајевима дешава да пате од неке врсте психичке болести.

"Темељи самопоуздања" - Преиспитивање самих себе - групни рад (20 минута)

Наставник може избрати да формулише упутства на следећи начин:

"Малопре смо разговарали о томе ко је у опасности од радикализације и о разлозима зашто се људи радикализују, а сада је време да размислимо о томе како то можемо да спречимо. Радићете у групама које се састоје од три ученика. Добићете четири теме за расправу, од којих је свака посебан заштитни елемент против радикализације и темељ изградње самопоуздања. Размислите о свом односу према свакој теми и расправите сва питања међусобно. Имате слободу одабира којим редоследом желите да разговарате о темама."

(15 минута)

Наставник даје упутства ученицима да расправљају о сваком питању за размишљање у свакој теми, а онда одређује која група ће одговорити или презентовати своје закључке на које питање за расправу (свака група ПО ЈЕДНО питање).

Препоручује се штампање свих питања за све групе како би их имали испред себе током групног рада:

- ПРИПАДАЊЕ И ПРИХВАЋЕНОСТ
 - РАЗМИСЛИТЕ: У којим групама, заједницама и односима се осећате добро у својој кожи? Где се осећате прихваћено?
 - РАСПРАВИТЕ: Како можете да помогнете ученику који се осећа усамљено или изоловано? Шта можете да урадите да се он/она осећа добродошло и прихваћено?

- КОМПЕТЕНЦИЈЕ
 - РАЗМИСЛИТЕ: Због којих ствари сте поносни на себе? Овде можете да размишљате о различитим стварима: достигнућима, успесима, квалитетима и особинама које цените код себе итд.
 - РАСПРАВИТЕ: Ако ученик доживи неуспех (нпр. падне на тесту или мора да понавља испит) шта можете да му/јој кажете да би се осећао/ла боље и да га/је мотивишете?

- ПОШТОВАЊЕ И ДОСТОЈАНСТВО
 - РАЗМИСЛИТЕ: Како знате када вас поштују као особу?
 - РАСПРАВИТЕ: Какво понашање према другим ученицима се сматра поштовањем, а какво непоштовањем?
 - РАСПРАВИТЕ: Како све можемо показати поштовање према културама или религијама других људи?

"Темељи самопоуздања" - Преиспитивање самих себе - групни рад (20 минута)

- СВРХА И СМИСАО
 - РАЗМИСЛИТЕ: До којих активности или ствари вам је јако стало у животу?
 - РАЗМИСЛИТЕ: Које ствари које радите понекад или уобичајено доносе срећу другим људима?
 - РАЗМИСЛИТЕ: Да ли имате неке важне циљеве на којима желите да радите? Ако да, који су то циљеви?
 - РАСПРАВИТЕ: Које ствари (према овим питањима) помажу људима да пронађу своју сврху у животу?

Наставник обилази ученике и, по потреби, усмерава расправу ученика и одговара на евентуална питања. Током заједничке расправе групе размењују своје идеје док одговарају на своја питања 'за расправу'.

Час се завршава наставниковим закључком који се односи на оно о чему се претходно расправљало. Наиме, људи са ниским самопоуздањем могу бити подложнији придруживању насилној екстремистичкој групи. Важно је да се створи разредно и школско окружење у којем се сви осећају прихваћено и поштовано јер су то најважнији извори личног задовољства и самопоуздања.

Извори

- Пројекат DARE, наставни планови, додатни материјали и видео записи који се налазе на интернет страници пројекта: www.depolarisation.eu или www.resilienteurope.eu

Адаптација активности за наставу на даљину

Овај наставни план се у потпуности може извести у настави на даљину: дељењем видео записа преко интернета и коришћењем соба за појединачне састанке за групни рад.

Оцењивање и евалуација

Иако се одређени елементи ове лекције односе на разумевање и баратање чињеницама које могу да се провере и оцене, сврха ове активности ипак је размишљање и расправа о изградњи самопоуздања – а то не треба да буде предмет оцењивања или других стандардних пракси евалуације знања.

Ако наставник ипак одлучи да зада додатни задатак који се заснива на знању, то се, наравно, може оцењивати. У том случају наставник мора унапред да одреди јасне критеријуме оцењивања.

Идеје за домаћи задатак

- Прва идеја за домаћи задатак: Анализа случаја радикализације
Наставник ученицима даје материјале који детаљно описују стварни живот или фиктивни случај младе особе која се радикализовала. Ученици морају да идентификују чиниоце који су младу особу подстакли да се придружи насилној екстремистичкој групи и како је то могло да се спречи (грађењем самопоуздања). Ученици могу да раде на случају појединачно или у групама па да поделе своја размишљања на следећем часу.
- Друга идеја за домаћи задатак: Ученици треба да погледају један од доле предложених видео записа (напомена: службени и/или аутоматски генерисани титлови су доступни на више језика). Након тога треба да напишу кратки есеј о томе шта су кроз слушање и гледање видео записа схватили, научили, разумели, о чему су размишљали.
 - Листа за репродукцију видео разговора (6 разговора - бирате један), "The Roots of Extremism", на: www.ted.com/playlists/569/the_roots_of_extremism
 - François Reyes, "Dialogue is the only way forward | François Reyes", на: <https://youtu.be/1qyHt-12zJU>
 - Lauren Manning, "I Had the Fear", на: <https://youtu.be/iEKc63McZIU>
 - Ivan Humble, "Becoming Humble", на: <https://youtu.be/T9P7BzuiRzU>
 - Priča Michaela Kenta, "Former neo-Nazi removes swastika tattoos after unlikely friendship", на: <https://youtu.be/njXZUH5hv0w>
 - Manwar Ali, "I Lived In A Jihadist Camp In Afghanistan", на: <https://youtu.be/s4WWVQo-dAE>
 - "Formers | Learning from the lived experiences of former extremists", на: <https://youtu.be/42xlsBwVg4I>